

Förskola

En jämförelse av kommunens
Förskoleverksamhet
ur ett medborgarperspektiv

Nätverk Bohuslän

Deltagande kommuner:

Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad,
Tanum och Tjörn

2009-12-08

Innehåll

1. Bakgrund	3
1.1 Metod och avgränsning	4
2. Sammanfattning.....	5
3 Beskrivning av kommunerna.....	7
4 Förutsättningar och nyckeltal.....	9
4.1 Utgångspunkt och beskrivning	9
4.2 Resultat.....	10
4.3 Kommentar	10
5 Informationsgivning	12
5.1 Utgångspunkter och beskrivning.....	12
5.2 Resultat.....	13
5.3 Kommentar	14
6 Önskat placeringsdatum och förstahandsval	15
6.1 Utgångspunkt och beskrivning	15
6.2 Resultat.....	15
6.3 Kommentar	16
7 Övergripande index	18
7.1 Utgångspunkt och beskrivning	18
7.2 Resultat.....	18
7.3 Kommentar	19
8 Förskoleindex	21
8.1 Utgångspunkter och beskrivning.....	21
8.2 Resultat.....	21
8.3 Kommentar	22
9 Planerad/faktisk närvaro	23
9.1 Utgångspunkter och beskrivning.....	23
9.2 Resultat.....	23
9.3 Kommentar	23
10 Brukartid	24
10.1 Utgångspunkter och beskrivning.....	24
10.2 Resultat.....	24
10.3 Kommentar	25
11 Nöjd Barn- och Förälderindex.....	26
11.1 Utgångspunkt och beskrivning	26
11.2 Prioritering.....	28
11.3 Jämförelse prioritering, föräldrar, barn	29
11.4 Sammanfattande kommentar	34
12 Sammanfattande effektivitet.....	35
12.1 Utgångspunkter och beskrivning.....	35
12.2 Resultat.....	36
12.3 Kommentar	36
 <i>Projektledare för kommunerna i nätverket Bohuslän – V8 .....</i>	 43

1. Bakgrund

Nätverket Bohuslän är ett av tjugosju nätverk som ingår i det treåriga nationella jämförelseprojektet. De kommuner som deltar i nätverket är Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Tjörn.

Kommunerna Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad och Tanum samarbetar inom barn- och utbildning i ett projekt V8 (Vision 8 kommuner). Samarbetet utgår ifrån ett benchmarkingarbete som även omfattar kvalitetsfrågor och nätverksträffar. Intentionen med samverkan är att ge ökad kunskap och driva utveckling inom framför allt områdena; Kvalitetsutvecklingsfrågor – kollegial utvärdering (KU8), Kvalitetsredovisning, Kompetensutveckling, Betyg och bedömning – kvalitetssäkring, Benchmarking - nyckeltal, enkäter, analys samt Nätverk – på lednings och verksamhetsnivå.

Inom projektet finns flera operativa individuella arbetsgrupper; Förvaltningschefsgrupp, Ekonomi- och analysgrupp, Nätverksgrupper för skolledare och styrgrupp för Kollegial utvärdering.

Tillsammans finns det knappt 100 000 invånare i dessa kommuner. Nätverket Bohuslän har i sin fjärde rapport haft uppdraget från sin styrgrupp att jämföra förskolan mellan kommunerna ur ett medborgarperspektiv.

Jämförelseprojektets primära syfte är att ta fram effektiva arbetsmodeller där jämförelser i olika nätverk leder till praktiska förbättringar i verksamheterna. Inriktningen är att försöka finna sambandet mellan kostnader och kvalitet. Det är också en uttalad ambition att skapa en arbetskultur där kontinuerliga jämförelser blir ett bestående inslag i kommunernas arbete med att förbättra sina verksamheter. För att lyckas med detta bygger projektets arbetsmetod på kommunernas egen kraft och uppfinningsrikedom.

Syftet med rapporten är att ur ett brukar- och medborgarperspektiv ge underlag och tips för att förbättra kvaliteten i de deltagande kommunernas verksamheter. I samband med detta ska man kunna bedöma kvaliteten på arbetet i den egna kommunen i förhållande till insatta medel, och kunna jämföra vad som görs i andra kommuner. Goda exempel ska lyftas fram och vara en inspirationskälla för andra kommuner.

För att lyckas har ett par riktlinjer för det genomförda arbetet varit vägledande:

- Vi ska undvika att ta fram en ny sifferskog. Ett par enkla och mer eller mindre ”givna” mått ska ges uppmärksamhet.
- Vi ska ta fram kvalitetsmått utifrån i första hand ett kommunlednings- eller medborgarperspektiv. Inte professionens perspektiv.
- Fokus ska vara att hitta de goda exemplen. Dessa exempel ska lyftas fram och andra kommuner ska ges tillfälle att plocka idéer till den egna verksamheten.

- Sambandet mellan kostnader/resurser och kvalitet ska belysas. Syftet är att se om det finns ett direkt samband mellan höga kostnader och hög kvalitet.
- Förklaringar till skillnader överlämnas till respektive kommun att analysera.
- Det är omöjligt att ta fram en helt ”sann” och heltäckande bild av verksamhetens kvalitet med ett par mått. Måtten ska ses som indikatorer på att det finns skillnader i kvalitet. Dessa skillnader kan sedan ges olika förklaringar.

1.1 Metod och avgränsning

Projektgruppen har i sitt arbete hämtat statistik och uppgifter från centrala dataregister där det visat sig möjligt. Andra mått har dock fått undersökas lokalt genom att ibland göra retrospektiva studier och ibland genomföra undersökningar under gemensamma undersökningsperioder.

Nätverket Bohuslän har valt att titta på förskolan utifrån följande delar:

- Beskrivning av kommunerna
- Förutsättningar och nyckeltal
- Informationsgivning
- Önskat placeringsdatum och förstahandsval
- Övergripande index
- Förskoleindex
- Faktisk/planerad närvaro
- Brukartid
- Barns och föräldrars nöjdhet
- Sammanfattande effektivitet

2. Sammanfattning

Nätverket Bohuslän är ett av tjugosju nätverk som ingår i det treåriga nationella jämförelseprojektet. De kommuner som deltar i nätverket är Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Tjörn. Tillsammans finns det knappt 100 000 invånare i dessa kommuner. Nätverket Bohuslän har i sin tredje rapport haft uppdraget från sin styrgrupp att jämföra grundskolan mellan kommunerna ur ett medborgarperspektiv.

De strukturella förutsättningarna för att bedriva förskoleverksamhet skiljer sig på flera områden mellan kommunerna i nätverket. Dals-Ed, Färgelanda och Sotenäs saknar förskoleverksamhet i enskild regi medan 22 procent av barnen i Tanum går i enskild förskola. Samtliga kommuner utom Tjörn har en lägre personaltäthet än riksgenomsnittet. Kostnaden per placeringstimme samvarierar med personaltäthet och andel med högskoleutbildning. Tjörns har högst kostnad medan Färgelanda har lägst. Skillnaden är stor med en differens på 97 kronor.

Vilken information kan medborgaren få på kommunens webbsida? Resultaten skiljer sig mellan kommunerna. Tre av kommunerna ligger över medelvärdet för landets kommuner och Orust utmärker sig där man får svar på 75 procent av frågorna.

Får föräldrarna förskoleplats när och där de önskar? I jämförelsen har Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Sotenäs och Tanum erbjudit samtliga sökande en barnomsorgsplats på önskat datum eller inom en fyramånadersperiod. Tjörn erbjuder högst andel föräldrar sitt förstahandsval av förskola.

Avseende barnomsorgens öppettider, omfattning, inriktning och stöd visar Orust bäst resultat

I syfte att jämföra förskolans öppettider, barnens och föräldrarnas möjlighet till inflytande samt dokumentation har nätverket försökt fånga kvaliteten i ett index för barnomsorgen. Här finns både likheter och skillnader. Det skiljer mellan kommunerna i vilken utsträckning förskolorna är stängda vid planering och under sommaren liksom i inhämtning av föräldrarnas synpunkter. Inhämtning av barnens synpunkter och dokumentation får överlag goda resultat. Färgelanda utgör här ett gott exempel där 92 procent av indikatorerna uppfylls.

Projektgruppen har jämfört förskolans resurser att bedriva verksamhet genom att undersöka hur stor andel av barnen som faktiskt är närvarande jämfört med den planerade närvaron. Resultatet skiljer mellan 81 till 90 procents närvaro.

Hur mycket av personalens arbetstid sker i direkt möte med barn och föräldrar? Resultaten skiljer inte mycket mellan kommunerna. Förskolepersonalen i Dals-Ed har högst andel direkt brukartid med 88 procent.

Föräldrarnas och barnens nöjdhet med barnomsorgen har undersökts genom enkät. Kommunerna får generellt bra betyg på det som är viktigast för föräldrarna. Den sammanfattande nöjdheten varierar mellan 74 och 87 av 100 möjliga. Generellt är barnen mer nöjda än föräldrarna. Både föräldrar och barn är mest nöjda i Dals-Ed. I den här undersökningen finns ingen samvariation mellan nöjdhet och jämförda kvalitetsindikatorer.

Hur effektiv är förskolan i den egna kommunen jämfört med nätverket i sin helhet? Nätverket har jämfört kommunernas relation mellan kostnad och föräldrarnas nöjdhet med förskolan. I den här jämförelsen finner vi ingen samvariation mellan kostnad och nöjdhet.

3 Beskrivning av kommunerna

Dals-Ed har en befolkning på 4 727 invånare. Dals-Ed är en glesbygdskommun med en tätort, Ed. Samtliga förskoleenheter ligger i tätorten. Antal förskoleenheter uppgår till fyra. En enhet har tre avdelningar medan övriga har två. Antalet barn i åldersgruppen 1-5 år minskar. Antal födda barn antas ligga på ca 40-45 de närmaste åren.

Färgelanda har en befolkning på 6 744 invånare. Antal förskoleenheter uppgår till sju och det finns två familjedaghemsggrupper. Kommunen består till stor del av landsbygd med ett flertal små samhällen. Färgelanda är centralort och har tre förskoleenheter och en familjedaghemsggrupp. I norra delen av kommunen finns en förskoleenhet och en familjedaghemsggrupp i Högsäter samt en förskoleavdelning i Järbo. I södra kommundelen har Ödeborg och Stigen en förskoleenhet var. Kommunens invånarantal har sjunkit under ett flertal år och barnkullarnas storlek har halverats. Nu ökar dock antalet förskolebarn. Totalt har kommunen 372 barn under sex år, vilket innebär ett snitt på 62 barn per årskull.

Lysekil kommun har en befolkning på 14 569 invånare. Antal förskoleenheter uppgår till elva. Tre med fyra avdelningar, tre med tre, tre med två och två en – avdelningsförskolor varav en är inkluderad i en skola. I kommunen finns också tio familjedaghem och två föräldrakooperativa förskolor. Verksamheterna är spridda i kommunen. Under hösten 2009 fanns totalt 963 inskrivna barn i förskola/familjedaghem, 39 i familjedaghem och 924 i förskola. Antalet födda barn per år har legat kring 130 barn och prognosen framåt förväntas bli liknande.

Munkedal har en befolkning på 10 254 invånare. Antalet födda barn i kommunen har legat ganska konstant de senaste 10 åren (ca 100 barn per år). I dagsläget ser inte prognosen ut att ändra sig nämnvärt. Antalet förskoleenheter i kommunen uppgår till tio kommunala och en enskild. Av dessa enheter ligger åtta (inkl. den enskilda) i centralorten Munkedal eller på Stale som ligger i nära anknytning. Förskolorna varierar storleksmässigt från en till tre avdelningar. I kommunens ytterområden Dingle, Hällevadsholm och Hedekas finns en treavdelningsförskola i respektive område. Ytterligare en till två avdelningar planeras. Som alternativ till förskola erbjuder Munkedals kommun även barnomsorg hos dagbarnvårdare.

Orust omfattar ön Orust och ett antal mindre öar. Kommunen har en befolkning på 15 331 invånare. Henån är det största samhället och fungerar som kommunens centralort. Trenden har under flera år varit ett minskat barnantal, men 2009 har födelsetalet ökat. Antalet förskoleenheter uppgår till åtta kommunala förskolor med sammanlagt 30 avdelningar och tre fristående förskolor med sammanlagt fem avdelningar. Till följd av att orterna är små och befolkningen spridd över hela kommunen är också förskolorna det. Förskoleverksamhet finns i Ellös, Henån, Myckleby, Slussen, Svanesund, Svanvik, Tvet och Varekil.

Sotenäs har en befolkning på 9 170 invånare och är till ytan den minsta av kommunerna i norra Bohuslän. Kungshamn är centralort i kommunen och övriga kustsamhällen är Smögen, Hunnebostrand och Bovallstrand. På varje ort finns en förskola. Antal avdelningar per förskola varierar mellan två och sex avdelningar. Antalet födda barn har legat runt 70 de senaste åtta åren. Prognosen framåt kan tyda på en minskning i antal födda.

Strömstad har en befolkning på 11 607 invånare. Antalet förskoleenheter uppgår till 14 varav två är kooperativa förskolor är i enskild regi. Kommunens centralort är Strömstad, där halva kommunens befolkning bor. Förskolorna finns i centralorten men också i de flesta av kommunens ytterområden. Antalet födda barn per år är stabilt kring 120 barn men prognosen är att behovet av barnomsorg förväntas öka något i takt med tillväxt i medborgarantalet.

Tanum har en befolkning på 12 271 invånare. Antal förskoleenheter uppgår till 16 varav fyra är kooperativa förskolor i egen regi. Centralort är Tanumshede som tillsammans med Grebbestad, Fjällbacka och Hamburgsund utgör de större samhällena. Kommunen är stor till ytan (störst i Bohuslän) och förskoleenheterna är spridda över samhällena i hela kommunen. 13 av enheterna är enavdelningsförskolor. En relativt stor andel har sin barnomsorg i familjedaghem. Befolkningsutvecklingen är svagt positiv beroende på inflyttningsnetto. Barnkullarna ligger sedan flera år kring drygt 100 per år.

Tjörns kommun har en befolkning på 14 963 invånare. Förskoleverksamheten, liksom grundskolan, är uppdelad i fem olika distrikt, Rönnäng, Skärhamn, Kållekärr/Långekärr, Höviksnäs och Myggenäs. Förskolorna i distrikten har varierande antal avdelningar, från en till fem, sammanlagt handlar det om 32 avdelningar. Utöver dessa förskolor, finns det en enskild förskola i kommunen. I Skärhamns, Kållekärr/Långekärrens och Höviksnäs distrikt finns det sammanlagt 23 familjedaghem. Då födelsetalet är på väg upp igen och kommunen planerar 2-3 större bostadsområden, behöver man planera för ett utökat behov av barnomsorgsplatser

4 Förutsättningar och nyckeltal

4.1 Utgångspunkt och beskrivning

Nedan finns sammanställt ett antal mått som ger en övergripande bild av kommunernas förutsättningar för förskoleverksamheten. Kvantitativa mått är de mest frekventa inom förskolans område och Skolverket har i sin kunskapsöversikt "Strukturella faktorer och pedagogisk kvalitet i barnomsorg och skola" lagt fast att personaltäthet, personalens kompetens och barngruppernas storlek har stor betydelse för kvaliteten i verksamheten. I frågan om vad som är god kvalitet gällande barngruppernas storlek ger Skollagen inte mycket vägledning, utan beskriver bara att barngrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek. Personalens kompetens samt barngruppens sammansättning socialt, etniskt, köns- och åldersmässigt samspelar med strukturella faktorer som personaltäthet och gruppstorlek.

Uppgifterna nedan är hämtade från sammanställningar från Kommundatabasen 2008 och från Skolverket. Beakta att en förändrad förskoleverksamhet det senaste året inte syns i siffrorna eftersom 2008 är basår. För kommunens del är resultaten intressanta att bryta ner på enhetsnivå men för rapportens del är det kommunens uppgifter som helhet som är av intresse och är även de som redovisas.

Ett nyckeltal som omfattar kostnaden i förskolan har tagits fram av kommunerna. Kostnad per placerad timme enligt schema beräknas på följande sätt:

(Kostnad per helår för pedagogisk personal inkl 42 procent sociala avgifter) / (Antal schematimmar per vecka i genomsnitt * 12 månader)

4.2 Resultat

= Högst värde
 = Lägst värde

Barnomsorg 2008	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs	Strömstad	Tanum	Tjörn
Antal folkbokförda barn 1-5 år	261	313	660	509	667	345	576	554	769
Antal barn i förskola	178	229	533	365	572	253	466	298	496
Antal barn i familjedaghem (1-5 år)	71	25	44	48	44	26	18	97	126
Andel barn i förskola	68 %	73 %	81 %	72 %	85 %	73 %	81 %	71 %	64 %
Varav andel barn i enskild förskola	0 %	0 %	6 %	6 %	13 %	0 %	7 %	22 %	2 %
Andel barn i familjedaghem	27 %	8 %	7 %	9 %	7 %	8 %	3 %	18 %	16 %
Andel barn i förskola och familjedaghem	95 %	81 %	87 %	81 %	92 %	81 %	84 %	89 %	81 %
Andel barn med annat modersmål än svenska	10 %	11 %	10 %	3 %	2 %	4 %	12 %	8 %	11 %
Antal förskoleavdelningar (samtliga driftsformer)	9	13	31	22	36	17	31	23	30
Antal barn per avdelning/ grupp	19,8	17,6	17,2	18,2	15,9	14,9	15	17,2	16,5
Antal årsarbetare i förskola (samtliga driftsformer)	31	36	97	63	107	49	90	80	104
Antal barn per årsarbetare i kommunal förskola	5,7	6,3	5,5	5,8	5,4	5,2	5,2	5,6	4,8
Andel förskolepersonal med pedagogisk högskoleutbildning	63 %	38 %	71 %	55 %	59 %	52 %	52 %	53 %	79 %
Kostnad per placerad timme (schema) **	215	161	196	193	195	238	214	209	258

* Kostnad för pedagogisk personal i förskolan per schemalagd timme

4.3 Kommentar

De strukturella förutsättningarna för att bedriva förskoleverksamhet skiljer sig på flera områden mellan kommunerna i nätverket. 95 procent av barnen i åldern 1-5 år har barnomsorg i Dals-Ed medan i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Tjörn har 81 procent av barnen barnomsorg. Antal barn i förskola respektive familjedaghem varierar mellan kommunerna. Dals-Ed redovisar den högsta an-

delen barn i familjedaghem med 27 procent, medan Strömstad redovisar den lägsta med endast tre procent.

Dals-Ed, Färgelanda och Sotenäs saknar förskoleverksamhet i enskild regi. Tanums kommun redovisar den högsta andelen med 22 procent.

Åtta av nio kommuner har en lägre personaltäthet än riksgenomsnittet på 5,1. Endast Tjörns kommun redovisar en betydligt högre personaltäthet med 4,8 barn per anställd. Färgelanda kommun redovisar den lägsta personaltätheten med 6,3 barn per anställd i förskolan.

Kostnaden per placeringstimme samvarierar, åtminstone delvis, med personaltätheten. Det vill säga att kommuner med höga kostnader per placeringstimme också har färre barn per anställd. Tjörns kommun redovisar den högsta kostnaden per placerad timme medan Färgelanda kommun redovisar den lägsta. Skillnaden är stor med en differens på totalt 97 kronor. Det kan också noteras att den kommun som har högst kostnad per placeringstimme (Tjörn) också har högst andel förskolepersonal med pedagogisk utbildning. Ett motsvarande förhållande redovisas för Färgelanda som har lägst kostnad och lägst andel högskoleutbildad personal. I detta sammanhang bör det noteras att andra nätverk, som till exempel Nätverket Tumstocken¹, har gjort en liknande jämförelse och har inte sett någon koppling mellan personaltäthet och andel högskoleutbildad personal.

Något samband mellan gruppstorlek och kostnadsnyckeltalet borde inte synas då kostnaden bland annat relateras till den genomsnittliga placeringstiden, som skiljer sig mellan kommunerna, och inte till gruppstorleken.

Tre kommuner redovisar färre barn per grupp jämfört med riksgenomsnittet som uppgår till 16,7. Skolverkets riktmärke² för en gruppstorlek om ca 15 barn överskrids av sju kommuner i nätverket. Dals-Ed redovisar det högsta antalet barn med 19,8 per grupp. Huruvida nyckeltal som beskriver antal barn per avdelning eller grupp är relevanta kan diskuteras, då många förskolor försöker att undvika avdelningsbegreppet genom att se hela förskolan som en avdelning oberoende av förskolans storlek. Detta kan ge som resultat att statistiken är missvisande och inte redovisar faktiska förhållanden i förskolan.

---

¹ Jämförelserapport från Nätverket Tumstocken 2008-02-04. En jämförelse mellan kommunerna: Helsingborg, Lund, Sigtuna, Strängnäs, Tierp, Upplands Väsby och Uppsala.

² Källa: Allmänna råd och kommentarer Kvalitet i förskolan

5 Informationsgivning

5.1 Utgångspunkter och beskrivning

Kommunernas webbsidor har fått och kommer även i framtiden att få en allt större betydelse som informationsgivare till medborgarna. Genom webben kan information snabbt förmedlas och uppdateras på ett enkelt och kostnadseffektivt sätt. I takt med denna utveckling ökar ständigt kraven och förväntningarna på webbsidorna från medborgare, press, organisationer etc. Svenskt Näringslivs återkommande undersökningar kan ses som ett tecken på detta. Den information som sällan kunde hittas igår finns idag på de flesta webbsidorna. Detta medför att vi ständigt måste utveckla och hålla webben ajour med aktuellt innehåll. För att få en bild av våra webbsidors styrkor och svagheter har vi sammanställt ett antal frågor utifrån ett medborgarperspektiv. Frågorna är att betrakta som vanliga frågor och bygger på ett flertal tidigare genomförda nätverksundersökningar i andra nätverk. Det är viktigt att se undersökningen som en ögonblicksbild och en färskvara eftersom förändringstakten är stor. Därtill bör undersökningen även fånga de ev. brister som finns samtidigt som den kan peka på utmaningarna för framtiden.

Valet av frågor blir därmed styrande för resultaten. En helt annan uppsättning av frågor skulle därmed ge ett annat resultat. Valet av frågor och svar har utgått från att de ska vara vanliga medborgarfrågor som exempelvis ställs till kommunen via telefonsamtal. Vi har även tagit intryck av den diskussion som finns kring förväntningar om att via webben presentera verksamheternas resultat.

I september 2009 publicerade Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) den första nationella medborgarinriktade kartläggningen av kommuners webbplatser³. Samtliga av Sveriges 290 kommuners webbplatser har under maj och juni månad 2009 undersökts av ett externt team av studenter. Undersökningen omfattar tolv olika verksamhetsområden där Förskolan är ett av dem. 20 vanliga medborgarfrågor inom området har undersökts.

För varje fråga har två minuter ägnats åt att finna ett svar. Om svar inte hittats inom två minuter har det noterats som att svaret inte finns tillgängligt.

Varje fråga och svar presenteras separat med hjälp av färger där grön färg betyder att svaret på frågan finns. Gul färg om det delvis finns och röd om svaret saknas. Vi har haft en mycket generös tolkning på delvis – finns något nämnt så får man ett gult svar. Varje områdes svar summeras utifrån att grönt ger tre poäng och gult ett poäng. Rött ger inget poäng. Därefter ges en procentuell andel svar på frågorna.

- = Inget svar (0 p)
- = Delvis svar (1 p)
- = Svar på frågan (3 p)

---

³ Sveriges Kommuner och Landsting, 2009, Information till alla? – en granskning av kommunernas information till medborgarna

5.2 Resultat

Webbgranskning - Förskola	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munke-dal	Orust	Sotenäs	Ström-stad	Tanum	Tjörn
Det finns en samlad beskrivning av de enskilda enheterna som är verksamma i kommunen inom förskolan med kontaktuppgifter (telefon, e-postadress, adress, till chef.									
Enheternas profil (pedagogisk inriktning, värdegrund, arbetssätt etc.) presenteras.									
I presentationen framgår var den enskilda förskolan ligger geografiskt.									
Kommunen presenterar förskolor med annan huvudman än kommunen.									
Det finns information om möjligheterna att välja förskola									
Det finns information om när förskolorna är öppna.									
Det finns information om stängningsdagar									
Det finns information om förskolans kosthållning									
Det finns information om vilka avgifter som gäller för en förskoleplats.									
Det finns information om hur snabbt man kan få en förskoleplats.									
Det finns information om hur väntetiden beräknas.									
Det finns information om hur man kan få förtur.									
Det finns information om hur man anmäler sitt intresse.									
Det finns information om hur man tar emot barn med allergi.									
Det finns en övergripande kvalitetsredovisning riktad till allmänheten över kommunens förskoleverksamhet (med t.ex. resultat av brukarundersökningar)”									
Det finns kvalitet och resultatredovisningar för respektive enhet.									
Det finns information om hur föräldrasamverkan sker.									
Enheter inom förskolan som är verksamma i kommunen presenteras så att dessa går att jämföra med varandra avseende kvalitet och resultat									
Finns servicedeklaration/motsvarande för förskoleverksamheten									
Det finns information om hur och till vem man kan framföra synpunkter och klagomål.									
Poäng (av max 60)	25	31	39	34	45	30	34	42	37
Andel av max	42 %	52 %	65 %	57 %	75 %	50 %	57 %	70 %	62 %

 = Högst värde
 = Lägst värde

5.3 Kommentar

I den nationella undersökningen var snittet 63 procent för landets kommuner. Tre av nätverkets kommuner har högre resultat. Orust är ett gott exempel där man får svar på 75 procent av frågorna. I nätverket är det en relativt stor resultatmässig spridning. Det finns olika kanaler för information i kommunerna men webbinformation blir allt viktigare och logik och pedagogik är en framgångsnyckel till lättillgänglig information.

På frågan om hur väntetiden beräknas har alla nätverkets kommuner bra och lättillgänglig information medan frågan om det finns information för hur man tar emot barn med allergi så underkänns alla kommunerna i denna undersökning. I denna del av nätverkets insikter kan vi konstatera att det är relativt lätt att åtgärda de påvisade bristerna och att förbättringsåtgärder redan påbörjats runt om i kommunerna.

6 Önskat placeringsdatum och förstahandsval

6.1 Utgångspunkt och beskrivning

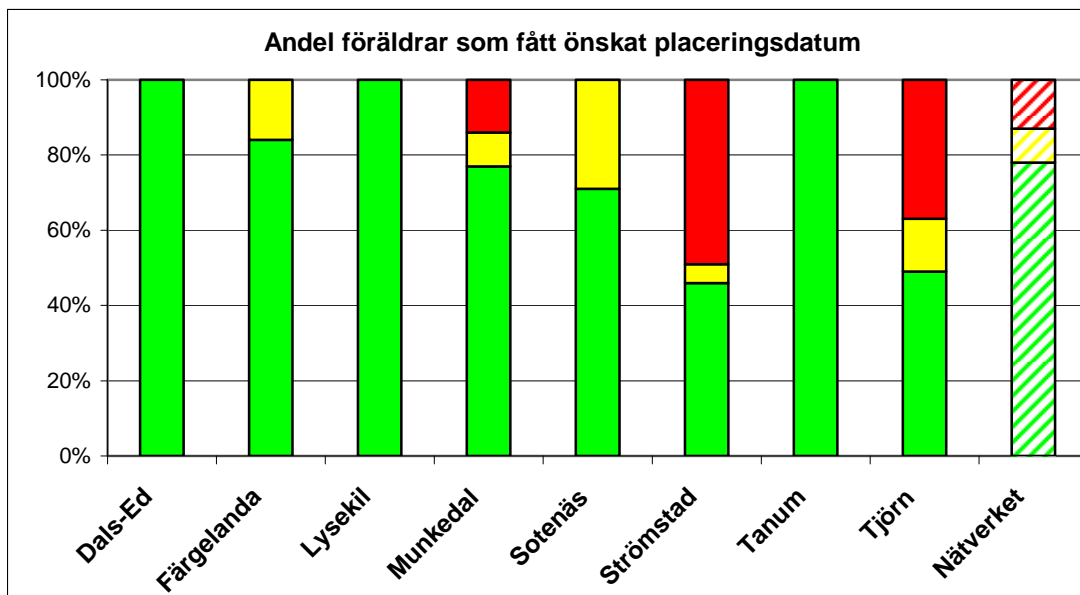
Detta mått har tagits fram i projektet ”Kommunens kvalitet i korthet” och använts av ett 60-tal kommuner. Syftet är att ge kunskap om kommunens förmåga att planera tillgång till förskoleplatser samt erbjuda plats i förhållande till behov. Skollagen anger att kommunen ska erbjuda plats utan oskäligt dröjsmål, vilket tolkas av kommunerna som tre till fyra månader. Denna tid har kommunen till sitt förfogande för att hitta en lämplig plats att erbjuda. I denna undersökning har dock ingen hänsyn tagits till hur långt före önskat placeringsdatum föräldrarna anmält behov.

Källa är kommunens interna statistik för föräldrarnas önskemål om placeringsdatum i förhållande till faktiskt placeringsdatum som erbjudits, plus/minus 7 dagar. Undersökningen avser de som önskat plats under perioden 090101 - 090930 (Tillgången på platser skiljer sig i allmänhet mellan höst och vår, tillgången är högre på hösten till följd av övergången till förskoleklass.) Måttet visar hur stor andel som har erbjudits plats före eller på önskat placeringsdatum. Orust har inte kunnat få fram dessa uppgifter.

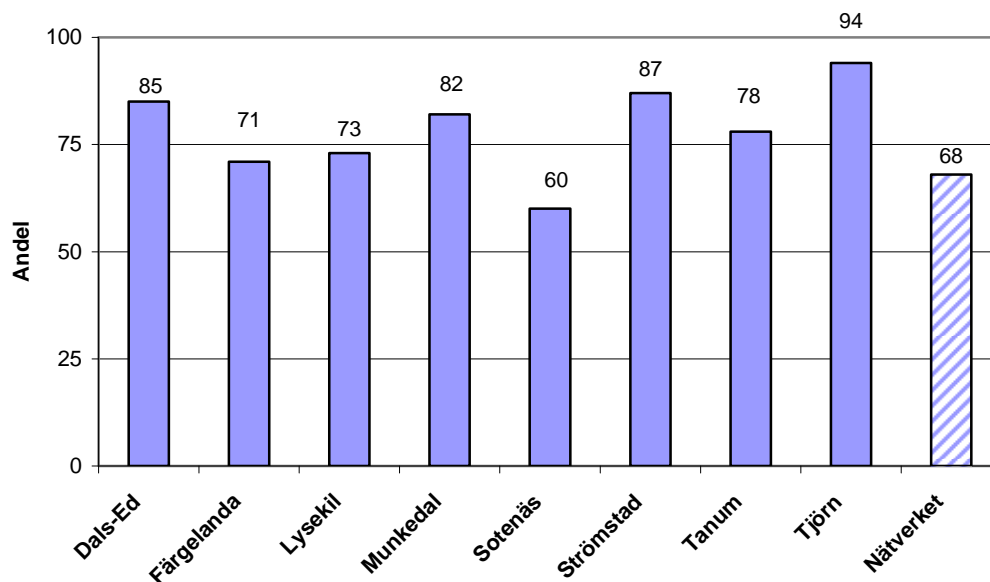
6.2 Resultat

090101 - 090930	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Sotenäs	Strömstad	Tanum	Tjörn
Antal som önskat plats i förskola/familjedaghem 090101 t.o.m. 090930	62	62	164	91	78	106	99	154
Antal som fått erbjudande om plats på önskat placeringsdatum, (plus/minus 7 dagar)	62	52	164	70	55	49	99	75
Antal av de barn som <i>inte</i> fått plats på önskat placeringsdatum, som fått plats inom fyra månader från ansökningsdatum?	-	10	-	8	23	5	-	22
Antal barn som fått plats på önskad förskola/familjedaghem?	53	44	119	75	47	92	77	144

- = Andel som fått plats på önskat placeringsdatum
- = Andel av de som *inte* fått plats på önskat placeringsdatum, men inom fyra månader
- = Andel som inte fått plats inom fyra månader

Andel barn som fått plats på önskad förskola/familjedaghem

6.3 Kommentar

Undersökningen visar att Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Sotenäs och Tanums kommuner erbjudit samtliga sökande en barnomsorgsplats på önskat datum eller inom en fyramånadersperiod. Övriga tre kommuner (Munkedal, Strömstad och Tjörn) har inte lyckats uppnå full behovstäckning under mätperioden.

De kommuner som inte kunnat lösa barnomsorgsbehovet på önskat datum alternativt inom fyra månader, är de kommuner som i störst utsträckning erbjudit plats på önskad förskola/familjedaghem. Undantaget är Dals-Ed som är den kommun som lyckats bäst sammantaget i denna undersökning. I Dals-Ed har samtliga barn fått plats på önskat datum och dessutom har 85 procent av barnen fått möjlighet att börja på den förskola eller det familjedaghem som familjen önskat.

Andelen sökande i förhållande till antal folkbokförda barn mellan ett och fem år (2008 års siffror) är ganska lika (cirka 20 procent) i de åtta kommuner som deltog.

Frågeställningar:

Hur förhåller sig nätverkets mått mot nationella mått?

Ser vi en ökad eller minskad efterfrågan på barnomsorg i kommunerna?

Kösystemen skiljer sig något åt i kommunerna - har det påverkan på resultatet?

7 Övergripande index

7.1 Utgångspunkt och beskrivning

För att ge en bild av de undersökta kommunernas barnomsorg har information om olika tjänster samlats in (öppettider, omfattning, inriktning och stöd). Varje tjänst bedöms genom indikatorer. Om kommunen kan erbjuda den indikator som beskrivs ges 3 poäng annars ges 0 poäng.

7.2 Resultat

	= Erbjuds inte (0 p)		= Högst värde
	= Erbjuds (3 p)		= Lägst värde

Tjänst	Indikator	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs	Strömstad	Tanum	Tjörn
Öppettider	Kommunen erbjuder barnomsorg utöver 12 timmar per dag, vardagar.									
	Kommunen erbjuder barnomsorg nattetid.									
	Kommunen erbjuder barnomsorg under helger.									
Omfattning	Kommunen erbjuder barnomsorg mer än 15 timmar/vecka till barn där föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga.									
	Föräldrar som är arbetslösa eller föräldralediga har rätt att själva välja vilka dagar och tider barnen vistas i förskolan.									
	Alla barn som har enbart allmän förskola erbjuds lunch.									
Inriktning	Inom kommunen finns två eller fler olika pedagogiska inriktningar av barnomsorg att välja mellan.									
Stöd	Förskoleverksamheten har tillgång till stödteam eller annan stödfunktion för barn med behov av särskilt stöd.									
	Kommunen har rutiner för utredning och uppföljning av barn med behov av särskilt stöd.									
	Kommunen har handlingsplan för modersmåls stöd.									
Summa: (max 30 poäng)		15	15	12	15	24	15	6	9	9
Andel av max		50 %	50 %	40 %	50 %	80 %	50 %	20 %	30 %	30 %

Följande inriktningar av förskola finns i kommunal eller enskild regi:

 = Kommunal regi
 = Enskild regi

	Natur	Humanistisk/ religiös	Montessori	Waldorf	Natur och kul- tur	Reggio Emilia	Ur och skur
Lysekil	1						
Munkedal		1	1				
Orust			1	1			
Strömstad	1						
Tanum	1				1	1	1

7.3 Kommentar

Av resultatet på hur väl nätverkets kommuner uppfyller de uppgifter som samlats in om öppettider, barnomsorgens tidsomfattning, erbjudandet av olika pedagogiska inriktningar samt vilka stödfunktioner som finns i kommunen är det Orust som erbjuder den bästa servicen till kommuninvånarna. Orust är den enda kommunen i nätverket som erbjuder barnomsorg såväl på nattetid som under helger.

Dals-Ed, Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Tjörn erbjuder längre omsorgstid än 12 timmar på vardagar. Resterande kommuner, Lysekil, Strömstad och Tanum har öppet 12 timmar på vardagar.

Kommunerna är inte skyldig enligt lag att erbjuda förskoleplats nattetid eller under veckoslut. Kommunen bör förlägga verksamheten som enligt skollagen skall vara av pedagogisk natur, till sådana tider som är lämpligast för flertalet vårdnadshavare. Kommunen har ingen skyldighet (Skollagen 2a kap. 6 §) att anpassa verksamheten till enskilda vårdnadshavares önskemål. Över hälften av Sveriges kommuner - 160 kommuner - saknar helt omsorg på obekväma tider. De regionala skillnaderna är stora. I de tre storstäderna och i kommungruppen större städer förekommer verksamheter på obekväma tider i så gott som samtliga kommuner medan den endast finns i 25 procent av glesbygskommunerna.¹

Orust och Lysekil erbjuder mer än 15 timmar/vecka till barn där föräldrarna är arbetslösa eller föräldralediga. Däremot kan föräldrarna inte välja vilka dagar och tider barnen vistas på förskolan. I Dals-Ed, Färgelanda och Sotenäs kan föräldrarna välja omsorgstid inom 15 timmar/vecka. Dals-Ed, Lysekil, Orust och Sotenäs erbjuder lunch till barn som har allmän förskoleplats.

¹ Skolverket – Statistik – Förskola – Efterfrågade mått, www.skolverket.se

Erbjudande av två eller fler pedagogiska inriktningar i förskolan förekommer i tre av kommunerna, Munkedal, Orust och Tanum varav Tanum erbjuder fyra olika inriktningar. Fyra av kommunerna har ingen pedagogisk inriktning.

Färgelanda och Munkedal har en handlingsplan för modersmålsstöd. Samtliga kommuner i nätverket har tillgång till stödteam eller annan stödfunktion samt rutiner för utredning och uppföljning av barn i behov av särskilt stöd.

8 Förskoleindex

8.1 Utgångspunkter och beskrivning

Barnomsorgsindexet belyser hur personal, föräldrar och barn samverkar och påverkar aktiviteter i barnomsorgen. Det sammanvägda indexet ger vägledning för bedömning av påverkansgraden och kan därför användas för värdering av den kvalitativa barnomsorgen. Indexet innehåller förskolans öppettider, barnens och föräldrarnas möjlighet till inflytande samt dokumentation. Resultatet baseras på intervjuer med chefer och rektorer inom barnomsorgen. Siffrorna i tabellen anger andelen barn i barnomsorg som omfattas.

8.2 Resultat

	= 0 - 25 % av barnen omfattas (0 p)
	= 26 - 75 % av barnen omfattas (1 p)
	= 76 - 100 % av barnen omfattas (3 p)

	= Högst värde
	= Lägst värde

Tjänst	Indikator	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs	Strömstad	Tanum	Tjörn
Stängning	Förskolan stänger för planering högst en dag per termin.	100	100	3	7	42	0	0	66	0
	Alternativ förskoleverksamhet erbjuds vid alla stängningsdagar.	100	3	93	93	91	0	100	0	0
	Förskolan har stängt under sommaren i 3 veckor eller mindre.	66	100	58	16	9	12	26	45	100
	Alternativ förskoleverksamhet erbjuds under stängningsveckorna.	100	100	93	93	86	100	100	47	100
Måltider	Barnens mat tillagas på varje förskola.	0	98	94	71	63	65	2	44	1
Föräldrarnas inflytande	Föräldrar kan påverka antalet dagar och tid per dag vid inskolning.	100	100	100	100	100	100	100	91	100
	Föräldrars synpunkter på verksamheten inhämtas årligen genom enkäter.	100	100	74	93	37	0	31	91	0
	Förskolan har brukarråd, samrådsgrupper eller liknande.	0	100	43	0	100	0	61	35	53
Barnens inflytande och delaktighet	Barnens synpunkter inhämtas årligen genom enkäter eller barn intervjuer.	100	98	67	100	68	100	77	83	100
	Barnen deltar i planering av aktiviteter och kan påverka innehållet.	100	100	77	93	96	100	80	87	100
Dokumentation	Barnens utveckling och lärande dokumenteras, i portfolie, IUP mm.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Dokumentationen om barnen är utgångspunkt för förskolans planering.	100	100	80	93	100	100	91	100	100
	Dokumentationen används i utvecklingssamtalen.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Summa: (max 39 poäng)		31	36	28	28	28	22	25	26	25
Andel av max		79 %	92 %	72 %	72 %	72 %	56 %	64 %	67 %	64 %

8.3 Kommentar

Det skiljer mellan kommunerna i vilken omfattning som förskolorna är stängda vid planering av verksamheten och under sommaren. I fyra av kommunerna erbjuder man inte någon alternativ verksamhet under stängningsdagarna för planering. Alla kommuner erbjuder däremot i varierande omfattning alternativ när förskolorna är stängda under sommaren. Tanum avviker genom att endast erbjuda 47 procent av barnen alternativ verksamhet.

I Färgelanda och Lysekil tillagas nästan all mat på förskolorna.

I alla kommunerna kan föräldrarna påverka inskolningen, medan skillnaderna är stora i vilken utsträckning kommunerna inhämtar föräldrarnas synpunkter på verksamheten. Sotenäs avviker mest genom att varken ta in enkäter eller ha brukarråd.

Barnens delaktighet i förskoleverksamheten är mycket hög i alla kommunerna. Barnens utveckling dokumenteras väl och ligger till grund för förskolornas planering och utvecklingssamtal.

De sammanlagda resultaten för kommunerna visar att det skiljer 36 procent mellan den kommun, Färgelanda, som har högst resultat och den som har lägst, Sotenäs.

9 Planerad/faktisk närvaro

9.1 Utgångspunkter och beskrivning

En återkommande diskussion inom förskolan är om det finns tillräckligt med resurser för att bedriva en bra verksamhet.

I ett europeiskt perspektiv har Sverige i jämförelse med övriga länder mest resurser sett till antalet personal. Oftast diskuteras frågan i antal barn per personal. Den diskussionen utgår ofta utifrån den planerade resursen, det vill säga antalet inskrivna barn dividerat med antalet årsarbetare.

Projektgruppen som ett komplement till detta även sett till den faktiska resursen genom att undersöka hur stor andel av barnen som är faktiskt närvarande under undersökningsperioden. Därmed får vi en bild av hur vardagen kan se ut. Siffrorna redovisar planerat antal närvarotimmar och faktiskt antal för barnen under mätveckorna 45 och 46 2009.

9.2 Resultat

 = Högst värde
 = Lägst värde

Totalt vecka 45-46	Dals-Ed*	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs**	Strömstad	Tanum	Tjörn	Nätverket
Planerat antal timmar	7 017	14 068	30 720	19 697	35 107	11 373	27 856	23 733	30 080	
Faktiskt antal timmar	6 170	11 839	26 022	15 943	29 751	9 553	24 362	19 851	27 198	
Andel närvarotid	88 %	84 %	85 %	81 %	85 %	84 %	87 %	84 %	90 %	85 %

* Dals-Ed har mätt sin planerade och faktiska tid på 8 av 9 avdelningar ** Sotenäs har mätt på 13 av 17 avdelningar.

9.3 Kommentar

Resultatet visar en faktisk närvaro mellan 81 till 90 procent. Det innebär frånvaro på 2-3 barn i en barngrupp på 18 barn och 2-4 barn i en barngrupp på 22 barn.

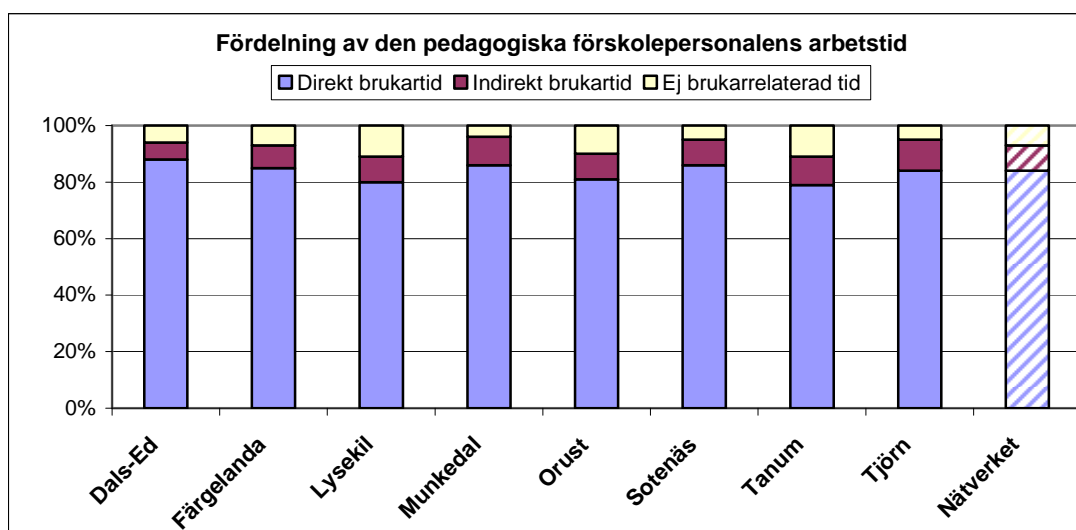
Om resultatet kan antas avspegla faktisk närvaro över tid, skulle det innebära att det är färre barn per personal än den som vanligtvis presenteras. I den här undersökningen är inte personalens planerade och faktiska närvaro sammankopplad med barnens. Det skulle vara intressant att komplettera med en sådan undersökning.

10 Brukartid

10.1 Utgångspunkter och beskrivning

Måttet ”brukartid” är intressant för att se hur arbetstiden fördelas. Måttet är indelat i tre kategorier: direkt brukartid, indirekt brukartid och annan tid. I den direkta brukartiden anges inne- och uteverksamhet med barnen, föräldrakontakter och föräldramöten samt allt arbete kring måltiderna på förskolan. I den indirekta brukartiden ingår möten med barnhälsosteam (resursteam), dokumentation, planeringstid enskilt eller i grupp. Under rubriken annan tid, finns kompetensutveckling, individuella uppdrag, fackligt arbete, övrig administration till exempel inköpsarbete, arbetsplatsträffar, egen paus, tid för reflektion samt friskvård. Metoden att mäta arbetstiden under en begränsad period har använts av flera kommuner och syftar till att väcka en diskussion om hur mycket vi fokuserar på tid, med barnen. Strömstad deltar inte i denna undersökning

10.2 Resultat

■ = Högst värde
■ = Lägst värde

	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs	Tanum	Tjörn	Nätverket
Direkt brukartid	88	85	80	86	81	86	79	84	84
Indirekt brukartid	6	8	9	10	9	9	10	11	9
Annat	6	7	11	4	10	5	11	5	7

10.3 Kommentarer

Den genomsnittliga direkta brukartiden i nätverkets kommuner är 84 procent, den indirekta brukartiden ligger på 9 procent och annan tid på 7 procent.

Dals-Eds kommun har den högsta andelen direkt brukartid med 88 procent. Tanums kommun redovisar högst andel annan tid med 11 procent.

Andelen indirekt brukartid är i stort sett lika stor i alla kommuner förutom i Dals-Ed som ligger något högre.

Ur ett brukarperspektiv kan en hög direkt brukartid upplevas mycket bra, men är det bättre ju högre den är? Kan en alltför hög direkt brukartid få negativa konsekvenser i verksamheten?

I förskolans läroplan har kraven ökat på dokumentation, utvecklingsarbete, kvalitetsredovisningar och att läroplanen efterlevs. I en jämförande undersökning i nätverkets rapport om grundskolan var den direkta brukartiden för lärarna i åk F-6 58 procent för nätverket.

Vad är en optimal brukartid i förskolan?

11 Nöjd Barn- och Förälderindex

11.1 Utgångspunkt och beskrivning

Det har under flera år diskuterats huruvida det skulle vara möjligt att genomföra nationella enkäter inom de kommunala verksamheterna för att kunna göra jämförelser och hitta goda exempel. Problemen är stora och många. Jämförelseprojektet har därför valt att gå en annan och enklare väg för att uppnå jämförbara resultat mellan kommuner och kommunen själv. Sedan 15-20 år tillbaka gör alla kommuner olika brukarundersökningar inom stort sett alla områden. Ofta är tekniken en enkät som skickas till brukarna. I de flesta kommuner sker detta med regelbundenhet och man kan därför få långa serier som visar på den egna utvecklingen. Modellen tar sin utgångspunkt i detta förhållande. Tillsammans med SCB har ett begränsat antal frågor tagits fram inom respektive kommunal verksamhet som enkelt kan infogas i den redan befintliga enkäten i kommunen. Frågorna är därmed gemensamma för alla kommuner och kan på så sätt vara underlag för att sammanställa resultat som är jämförbara. Resultaten av dessa undersökningar kommer i framtiden att samlas in på nationell basis och sammanställas av SKL. Modellen har kallats Nöjd Brukar Index (NKI) och bygger på tre frågor. Frågorna är av generell och övergripande karaktär där den enskilde brukaren ger ett helhetsomdöme av verksamheten. Alla frågor utgår från en skala från ett till tio. Resultaten kommer framöver att samlas in av SKL på nationell basis och årligen publiceras i förbundets ”Öppna Jämförelser”.

10 BARNOMSORGEN I SIN HELHET											
Hur nöjd är du med verksamheten a i sin helhet vid ditt barns förskola/familjedaghem?	Inte alls nöjd										I högsta grad nöjd
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur väl uppfyller ditt barns förskola/familjedaghem de förväntningar du hade innan barnet b började där?	Inte alls så bra som jag hoppades										Bättre än jag hoppades
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Föreställ dig en perfekt förskola/familjedaghem. -Hur nära ett sådant ideal tycker du c att ditt barns förskola/familjedaghem kommer?	Långt ifrån										Mycket nära
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Enkätundersökningen bland barn och föräldrar genomfördes under hösten 2009 i nätverkets kommuner. De tre frågorna ovan ställdes till föräldrarna tillsammans med ytterligare 30 frågor som är uppdelade i 8 områden. Till dessa områdena har kopplats påståenden utifrån ”Det är viktigt att:”.

Föräldrarna har angett de 4 viktigaste påståenden utan prioritering. Syftet med detta är att se om vi är bra på det som föräldrarna tycker är viktigt.

Det är viktigt att:

- Mitt barn trivs och har roligt på förskolan/familjedaghemmet
- Mitt barn är tryggt på förskolan/familjedaghemmet
- Jag och mitt barn bemöts på ett positivt sätt av personalen
- Mitt barns förskola/familjedaghem har en hög säkerhet
- Jag som förälder ges möjlighet att påverka verksamheten
- Mitt barn kan påverka innehållet i sin dag i förskolan/familjedaghemmet
- Förskolans/familjedaghemmets lokaler är utformade och utrustade på ett ändamålsenligt sätt
- Mitt barn serveras god och näringsrik mat
- Detta tycker jag också är viktigt.... (öppen fråga)

Till barnen har följande frågor ställts:

1. Tycker du det är roligt på förskolan/familjedaghemmet?
2. Har du några bra kompisar på förskolan/familjedaghemmet?
3. Brukar ni göra roliga saker när ni är inne på förskolan/familjedaghemmet?
4. Får du bestämma vad du vill leka på förskolan/familjedaghemmet?
5. Finns det roliga saker att leka med på förskolan/familjedaghemmet?
6. Vad tycker du om att vara ute och leka på förskolan/familjedaghemmet?
7. Om du vill vara för dig själv på förskolan/familjedaghemmet, kan du det då?
8. Brukar du få lära dig nya saker på förskolan/familjedaghemmet?
9. Vad tycker du om maten på förskolan/familjedaghemmet?

Barnenkäten har lämnats till vårdnadshavare som har barn i barnomsorgen födda år 2004. Enkäten innehöll tre svarsalternativ; ja, nej samt ja och nej/vet inte. Svarsalternativen illustrerades med glad mun för ja, ledsen mun för nej och neutral mun för ja och nej/vet inte. Svaren poängsattes med tre poäng för ja-svar, två poäng för ja och nej/vet inte samt ett poäng för nej-svar.

11.2 Prioritering

Rankning av de påståenden som föräldrarna i respektive kommun tycker är viktigast

	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs	Strömstad	Tanum	Tjörn	Nätverket
Mitt barn trivs och har roligt på förskolan.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mitt barn är tryggt på förskolan.	1	2	2	2	2	2	3	2	2	2
Jag och mitt barn bemöts på ett positivt sätt av personalen	1	2	3	3	3	3	2	3	3	3
Mitt barns förskola har en hög säkerhet	4	5	6	9	5	7	7	7	5	5
Jag som förälder ges möjlighet att påverka verksamheten	8	8	9	8	8	9	6	8	8	8
Mitt barn kan påverka innehållet i sin dag i förskolan.	6	7	8	5	6	6	5	5	7	5
Förskolans lokaler är utformade och utrustade på ett ändamålsenligt sätt	5	6	7	5	7	5	8	5	6	7
Mitt barn serveras god och näringsrik mat	6	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Detta tycker jag också är viktigt.... (öppen fråga)	9	9	5	7	9	8	9	9	9	9

Kommentar:

Samtliga föräldrar i nätverkets kommuner har angett de tre första påståendena som viktiga. 8 kommuner har varit samstämmiga om det 4:e påståendet.

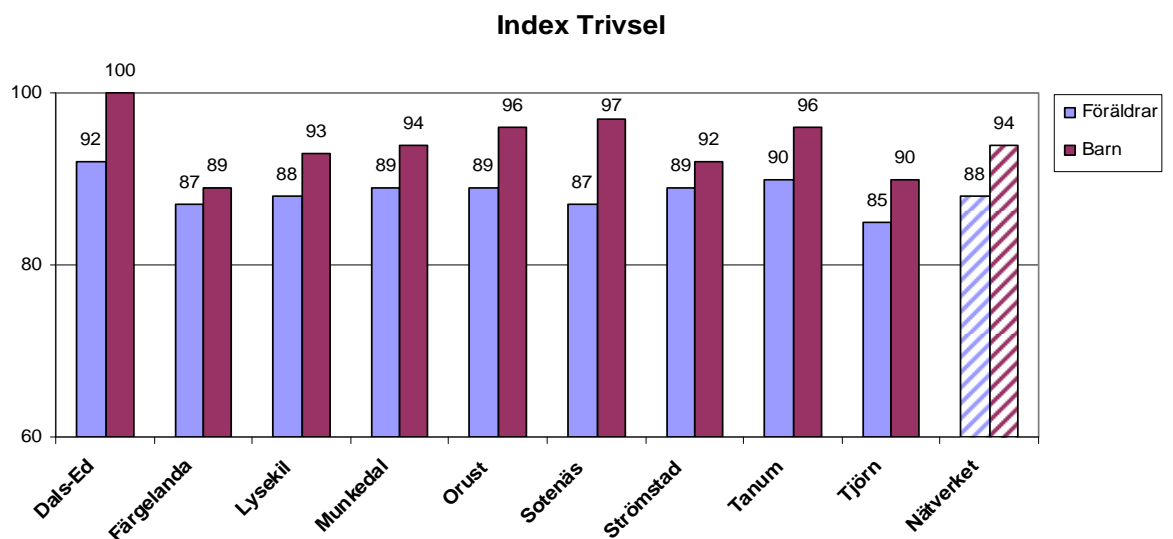
Svars-frekvens	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs	Strömstad	Tanum	Tjörn	Nätverket
Föräldrar	42 % 15 av 36	62 % 38 av 61	47 % 61 av 130	46 % 47 av 103	75 % 100 av 133	53 % 36 av 68	65 % 64 av 99	76 % 82 av 108	39 % 47 av 121	57 % 490 av 859
Barn	42 % 15 av 36	62 % 38 av 61	47 % 61 av 130	46 % 47 av 103	63 % 84 av 133	53 % 36 av 68	67 % 66 av 99	76 % 82 av 108	37 % 45 av 121	55 % 474 av 859

Kommentar:

Svarsfrekvensen har inte varit den bästa. Snittet ligger på 57 procent för föräldrarna enkäten och 55 procent för barnen. Tanum har högst svarsfrekvens. Tjörns enkät las ut på hemsidan och besvarades via länk. Föräldrainformationen lämnades däremot till alla föräldrar i pappersformat. Övriga kommun har lämnat ut enkäterna på förskolorna.

11.3 Jämförelse prioritering, föräldrar, barn

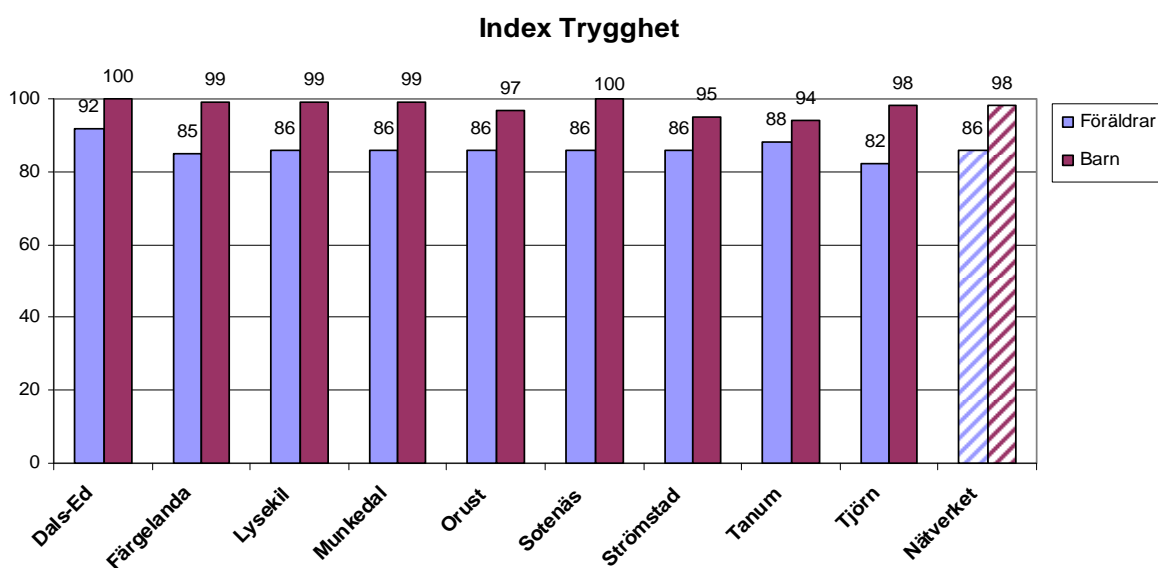
TRIVSEL	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs	Strömstad	Tanum	Tjörn	Nätverket
Påstående - Mitt barn trivs och har roligt på förskolan.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Föräldrar - Hur ditt barn trivs i förskolan? - Hur ditt barn trivs med personalen? - Hur ditt barn trivs med kamraterna?	92	87	88	89	89	87	89	90	85	88
Barn - Tycker du det är roligt att vara på förskolan?	100	89	93	94	96	97	92	96	90	94

Kommentar:

Påståendet om barnets trivsel var viktigast för föräldrarna i samtliga kommuner. Sannantaget indexvärde för föräldrarnas nöjdhet med trivseln är i snitt 88. Nöjdast med trivseln är föräldrarna i Dals-Ed och Tanum. Barnens nöjdhet på jämförande fråga är 94 och nöjdast är de i Dals-Ed. Nivån för föräldrarnas indexvärde ligger i rätt paritet till att Trivsel har angetts som viktigast för föräldrarna.

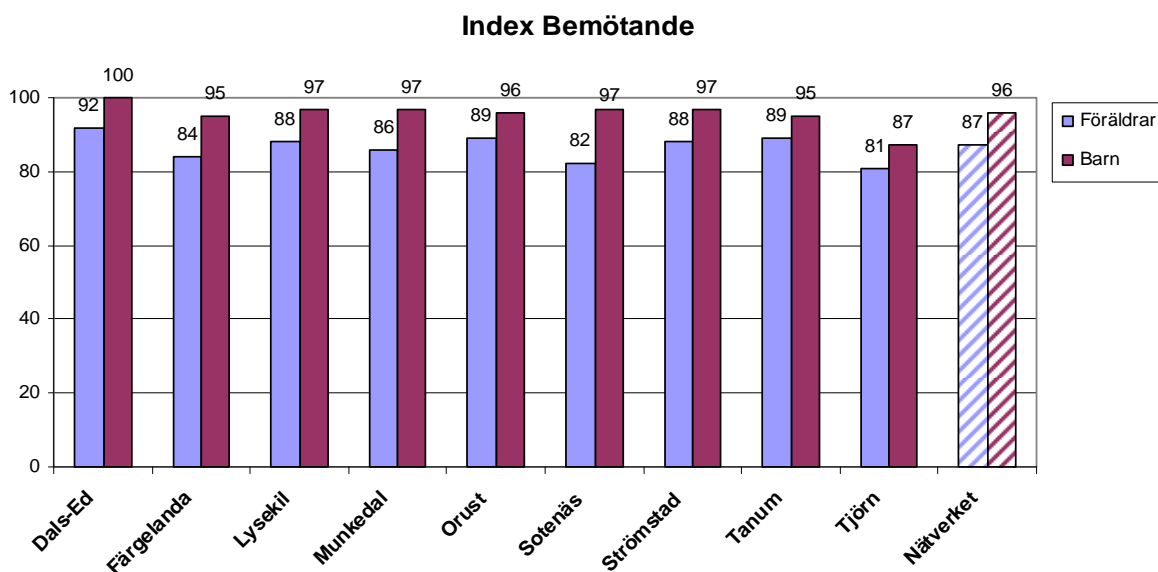
TRYGGHET	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs	Strömstad	Tanum	Tjörn	Nätverket
Påstående - Mitt barn är tryggt på förskolan	1	2	2	2	2	2	3	2	2	2
Föräldrar - Hur tryggt ditt barn tycks vara med kamraterna? - Ditt barns möjligheter till stabil kontakt med någon eller några i personalen - Personalens förmåga att uppmärksamma otrygghet hos ditt barn? - Hur trygg är du som förälder när barnet är i förskola?	92	85	86	86	86	86	86	88	82	86
Barn - Har du några bra kompisar på förskolan?	100	99	99	99	97	100	95	94	98	98

Kommentar:

Snittet för nätverkets föräldraindex är 86 och nöjdast med tryggheten är föräldrarna i Dals-Ed. På Tjörn är det störst differens mellan föräldrarnas och barnens nöjdhet.

BEMÖTANDE	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs	Strömstad	Tanum	Tjörn	Nätverket
Påstående - Jag och mitt barn bemöts på ett positivt sätt av personalen	1	2	3	3	3	3	2	3	3	2,6
Föräldrar - Hur du bemöts av personalen i förskolan? - Hur man beaktar dina synpunkter? - Hur ditt barn bemöts av personalen?	92	84	88	86	89	82	88	89	81	87
Barn - Tycker du om personalen på förskolan?	100	95	97	97	96	97	97	95	87	96

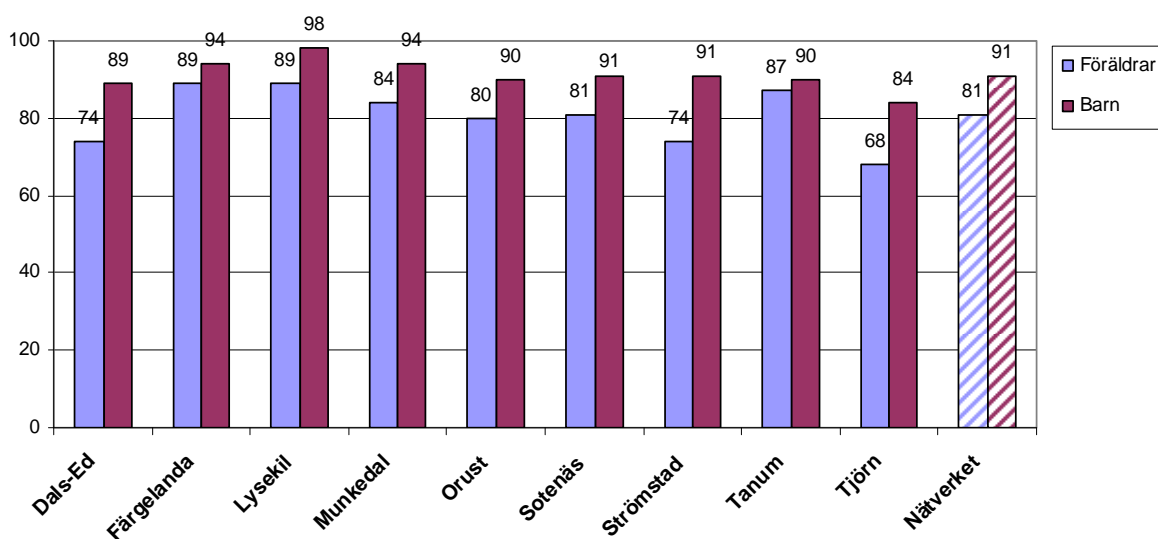

Kommentar:

Området bemötande har rankats som det tredje viktigaste. Föräldrarnas nöjdhet och även barnens, är här näst högst bland de mest rankade påståendena. Nöjdast med bemötandet är barn och föräldrar i Dals-Ed.

MAT	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs	Strömstad	Tanum	Tjörn	Nätverket
Påstående - Mitt barn serveras god och näringsrik mat	6	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Föräldrar - Hur nöjd är du med hur måltiderna i förskolan fungerar för ditt barn? - Hur nöjd är du med den mat som serveras?	74	89	89	84	80	81	74	87	68	81
Barn - Tycker du om maten på förskolan?	89	94	98	94	90	91	91	90	84	91

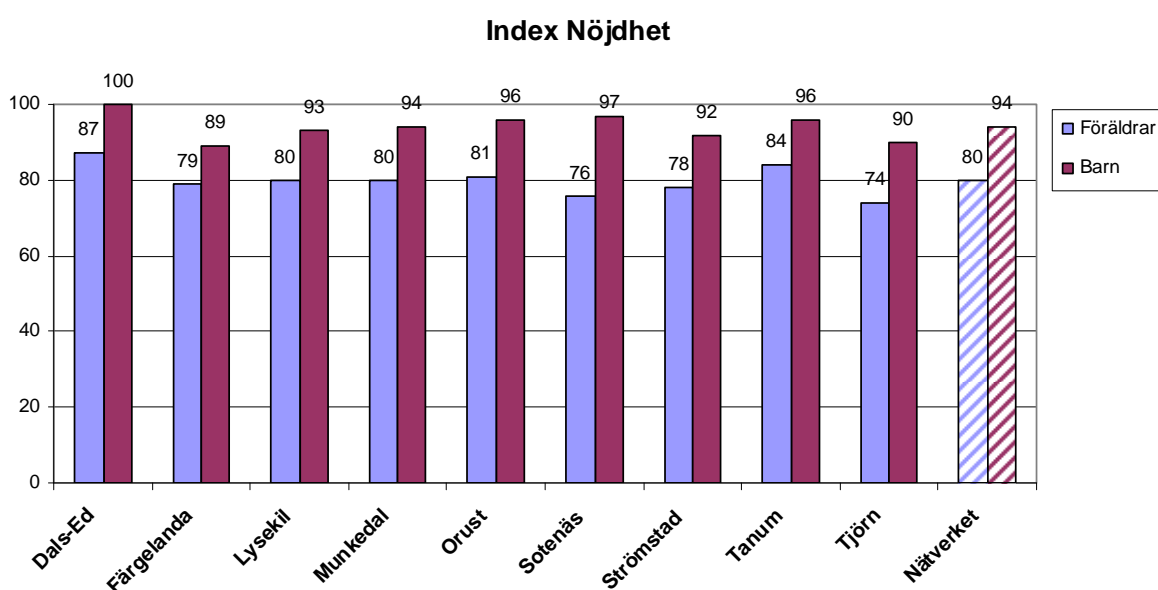
Index Mat

Kommentar:

Maten rankas som det fjärde viktigaste påståendet av föräldrarna och det samstämmer med nöjdheten både för föräldrarna och barnen. Nöjdast med maten är både barnen och föräldrarna i Färgelanda och Lysekil. Dessa kommuner har matlagning vid varje förskoleenhet. Intressant är att barnen överlag är nöjdare än föräldrarna med maten.

Nöjdhet	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs	Strömstad	Tanum	Tjörn	Nätverket
Nöjd Förälder Index	87	79	80	80	81	76	78	84	74	80
Barn - Tycker du det är roligt att vara på förskolan?	100	89	93	94	96	97	92	96	90	94

Kommentar:

Snittet för föräldrarnas nöjdhet är 80. Fem kommuner ligger på eller över snittet. Nöjdast är föräldrarna i Dals-Ed och Tanum. Barnens nöjdhetssnitt är 94 i nätverket och fem kommuner ligger lika eller över. Här är barnen nöjdast i Dals-Ed och Sotenäs.

Nätverket har jämförbara resultat för Nöjdhetsindex med andra undersökningar som genomförts inom projektet, både avseende föräldrar och barn. I liknande undersökningar med index framhåller SCB att resultat i intervallerna 70 till 90 är mycket bra. Under 70 kan det vara en signal till att undersöka vad som bör åtgärdas.

11.4 Sammanfattande kommentar

Föräldrarna har angett 4 påståenden som fått högre prioritet. De frågeområden som kan kopplas till dessa påståenden har fått högsta index i föräldraenkät förutom området Mat som har lägre index.

88 procent av föräldrarna har deltagit i utvecklingssamtal och hur utvecklingssamtalet har utförts får ett högt index på 87, vilket är samma som för frågorna om Trygghet och Bemötande som tillhör de prioriterade påståendena. Samma höga index har frågeområdet Pedagogisk process fått.

Frågorna om Säkerhet och Mat har fått lågt föräldrindex med 80 respektive 81. Området Delaktighet får ett index på 78. Det frågeområdet som har fått absolut lägst index i föräldraenkäten är Lokaler som ligger på 73. En av frågorna under Lokaler är ”barnets möjlighet till lugn och ro” som fått enkätens absolut lägsta resultat med ett index på 67. Munkedals kommun har högst resultat med 73 och Dals-Ed lägst med 62.

Totalt index för hela barnenkäten ligger på 91, vilket visar att barnen är nöjdare än föräldrarna. Utifrån barnenkätens resultat ligger alla frågor förutom två på ett index om 90 eller högre. Två frågor har fått lågt index. Frågan ”Får du själv bestämma vad du vill leka med?” ligger på 86. Detta överrensstämmer inte riktigt med resultatet under Förskoleindex ”Barnens inflytande och delaktigt” där alla barn anges delta i planering och aktivitet och kan påverka innehållet. Frågan ”Om du vill vara för dig själv på förskolan - kan du det då?” får ett index på 71.

Dals-Eds kommun har enkätens nöjdaste föräldrar och barn.

Frågeställningar:

Hur arbetar vi för att öka svarsfrekvensen vid användande av enkäter?

Hur kan vi arbeta för att skapa möjlighet för barnen att kunna vara för sig själv?

Hur kan vi arbeta för att förbättra måltidsverksamheten?

Varför prioriteras inte förskolans lokaler högre i kommunerna?

12 Sammanfattande effektivitet

12.1 Utgångspunkter och beskrivning

Syftet med rapporten är att ur ett brukar- och medborgarperspektiv ge underlag och tips för att förbättra kvaliteten i de deltagande kommunernas verksamheter. I samband med detta ska man kunna bedöma kvaliteten på arbetet i den egna kommunen i förhållande till insatta medel. Hur effektiv är den egna kommunen jämfört med nätverket i sin helhet?

Nätverket har därför i de inledande undersökningarna kartlagt och kommenterat respektive kommuns placering i förhållande till nätverkets genomsnitt. För att undersöka hur effektiv den egna kommunen är har vi valt att begränsa kvalitetsbegreppet till att endast avse föräldrarnas nöjdhet med respektive kommuns förskola. Kostnaden avser den kostnad kommunen har för pedagogisk personal per schemalagd vistelsetimme.

Vi har försökt sammanställa dessa två nyckeltal i en fyrfältstabell för att enkelt kunna se en relation mellan kostnad och upplevd nöjdhet hos brukarna - **Effektivitet**. Det är viktigt att observera att tabellen är framtagen genom att använda nätverkets genomsnittliga resultat som centrum för tabellen. Jämförelsen skall därför begränsas till nätverkets nio kommuner.

Låg nöjdhet till hög kostnad	Hög nöjdhet till hög kostnad
Låg nöjdhet till låg kostnad	Hög nöjdhet till låg kostnad

Ett naturligt samband borde vara att en låg kostnad resulterar i låg nöjdhet bland brukarna. En hög kostnad ger förutsättningar för en hög nöjdhet. Om en verksamhet har hög nöjdhet till låg kostnad kan man säga att verksamheten är **effektiv** i sitt sätt att använda de resurser man har samtidigt som man är **ineffektiv** om kostnaderna är höga och föräldrarnas nöjdhet är låg.

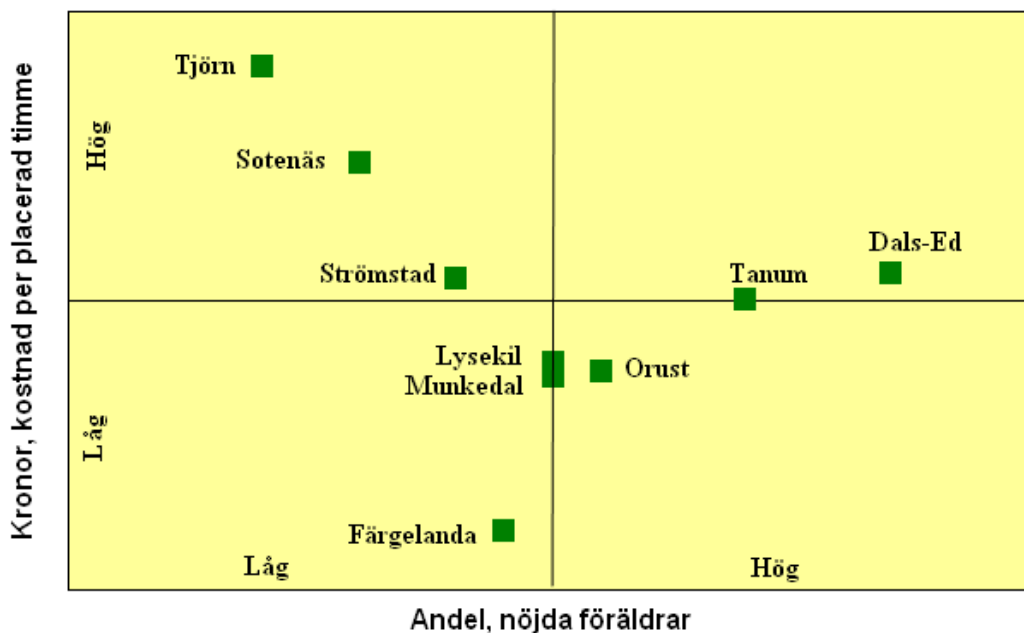
Som ett komplement till ovanstående effektivitetsavgränsning har spindeldiagram för samtliga undersökningsområden och för respektive kommun tagits fram för att se kommunens värden i relation till nätverkets genomsnittliga värde. Samtliga spindeldiagram redovisas i bilaga.

12.2 Resultat

Nedan redovisas en sammanställning av nöjd föräldrindex samt kostnad för pedagogisk personal per placerad timma.

= Högst värde
 = Lägst värde

Effektivitet Kostnad i relation till nöjdhet	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs	Strömstad	Tanum	Tjörn	Nätverket
	Nöjd Förälderindex	87 %	79 %	80 %	80 %	81 %	76 %	78 %	84 %	74 %
Kostnad per placerad timme	215	161	196	193	195	238	214	209	258	209

12.3 Kommentar

Tjörns kommun redovisar nätverkets högsta kostnad och samtidigt är andelen nöjda föräldrar lägst inom nätverket. Färgelanda redovisar nätverkets lägsta kostnad men samtidigt en nöjdhet som ligger nära genomsnittet i nätverket. Dals-Ed redovisar mest nöjda föräldrar samtidigt som kostnaden ungefärligen

motsvarar genomsnittet i nätverket. Dessa tre kommuner markeras som ytterligheter i jämförelsen

Sotenäs kommun redovisar i likhet med Tjörn hög kostnad och låg nöjdhet. Tanums kommun redovisar tillsammans med Dals-Ed en genomsnittlig kostnad och hög nöjdhet bland föräldrarna.

Strömstad, Munkedal, Orust och Lysekil redovisar resultat som är relativt nära nätverksnittet. Dock är nöjdheten i Strömstad något lägre än för de övriga kommunerna.

Tre kommuner (Tjörn, Sotenäs och delvis Strömstad) placeras i det röda fältet, vilket kan tolkas som att medborgare och brukare i dessa kommuner får mindre än vad man betalar för. Endast Orust hamnar i det gröna fältet vilket skulle innebära att man som brukare i denna kommun får mer än vad man betalar för. Orust kan därför beskrivas som en kommun som bedriver en effektiv förskoleverksamhet och att Tjörn, Sotenäs och Strömstad som motsats bedriver en ineffektiv förskoleverksamhet.

Det kan noteras att Tjörn är den kommun som har högst andel förskollärare med pedagogisk utbildning (79 procent) samtidigt som Färgelanda redovisar nätverkets lägsta andel (38 procent).

Frågeställningar:

Kan det vara så att man som brukare värderar kvalitet i verksamheten på ett delvis annat sätt än vad verksamhetsföreträdarna gör?

Vad gör Färgelanda som Tjörn inte gör?

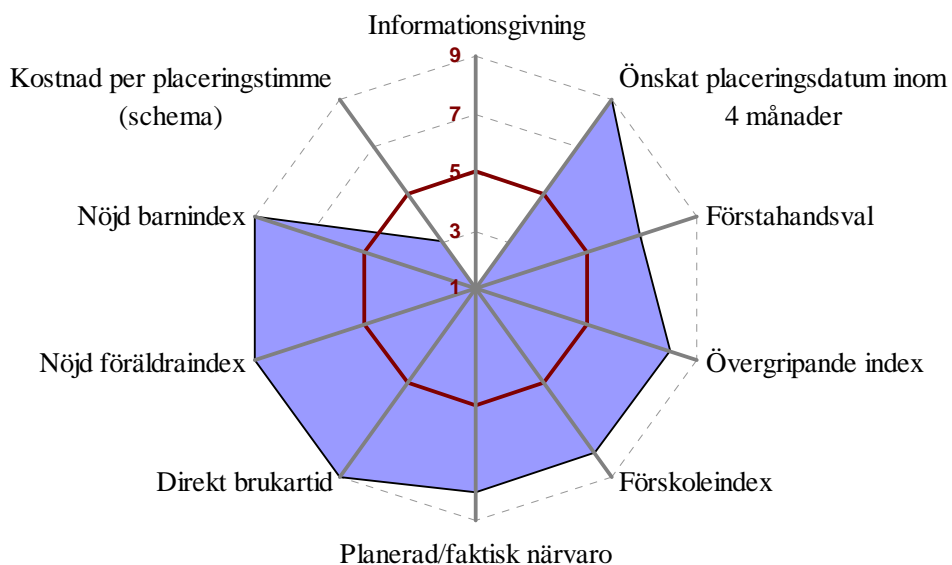
Spindeldiagram - Jämförelseprojektet, förskola

	Dals-Ed	Färgelanda	Lysekil	Munkedal	Orust	Sotenäs	Strömstad	Tanum	Tjörn	Nätverket
	 = Högst värde									
	 = Lägst värde									
Informationsgivning	42 %	52 %	65 %	57 %	75 %	50 %	57 %	70 %	62 %	59 %
Önskat placeringsdatum inom 4 månader	100 %	100 %	100 %	86 %		100 %	51 %	100 %	63 %	88 %
Förstahandsval	85 %	71 %	73 %	82 %		60 %	87 %	78 %	94 %	68 %
Övergripande index	50 %	50 %	40 %	50 %	80 %	50 %	20 %	30 %	30 %	44 %
Förskoleindex	79 %	92 %	72 %	72 %	72 %	56 %	64 %	67 %	64 %	71 %
Planerad/faktisk närvaro	88 %	84 %	85 %	81 %	85 %	84 %	87 %	84 %	90 %	85 %
Direkt brukartid	88 %	85 %	80 %	86 %	81 %	86 %		79 %	84 %	84 %
Nöjd föräldraindex	87	79	80	80	81	76	78	84	74	80
Nöjd barnindex	100	89	93	94	96	97	92	96	90	94
Kostnad (kr) per placerad timma (schema)	215	161	196	193	195	238	214	209	258	209
Kostnadsindex*	83 %	63 %	76 %	75 %	75 %	92 %	83 %	81 %	100 %	81 %

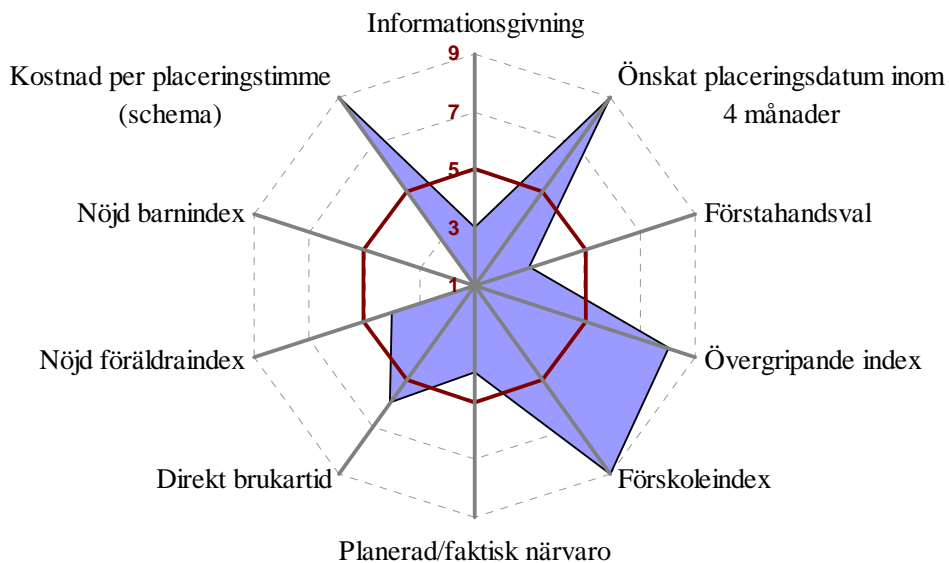
*Kostnad per placeringstimme för pedagogisk personal är omräknat till andel där det högsta kostnadsvärdet (Tjörn) motsvarar 100 %

Nedan presenteras spindeldiagram där varje kommun får en placering utifrån ovanstående tabell, från ett (sämst värde) till nio (bäst värde), som redovisas i förhållande till genomsnittet för nätverkets samtliga kommuner.

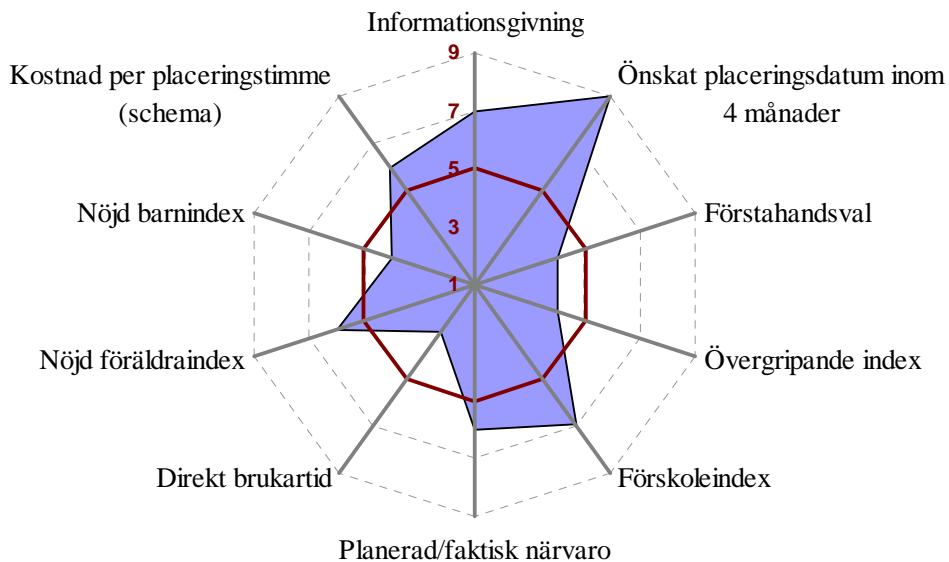
Dals-Ed

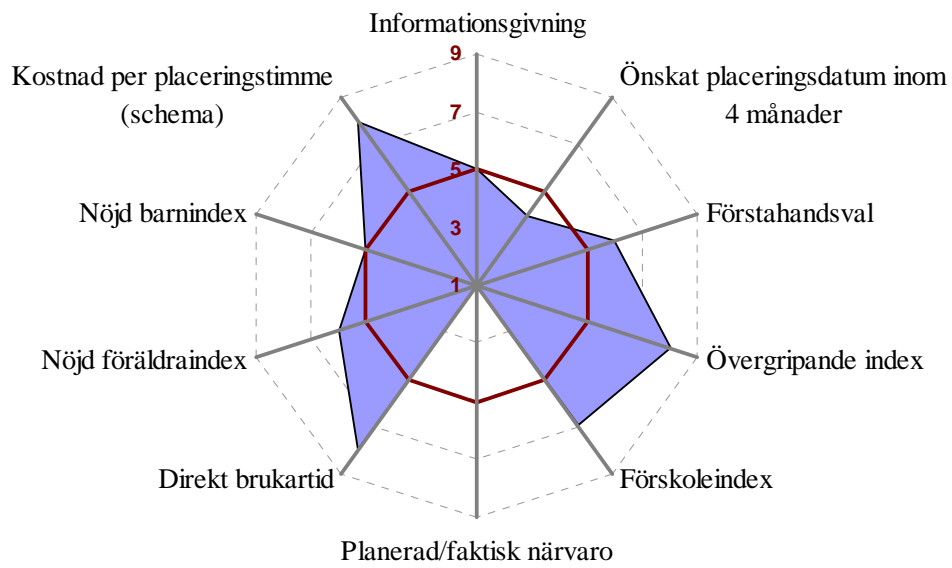
Färgelanda

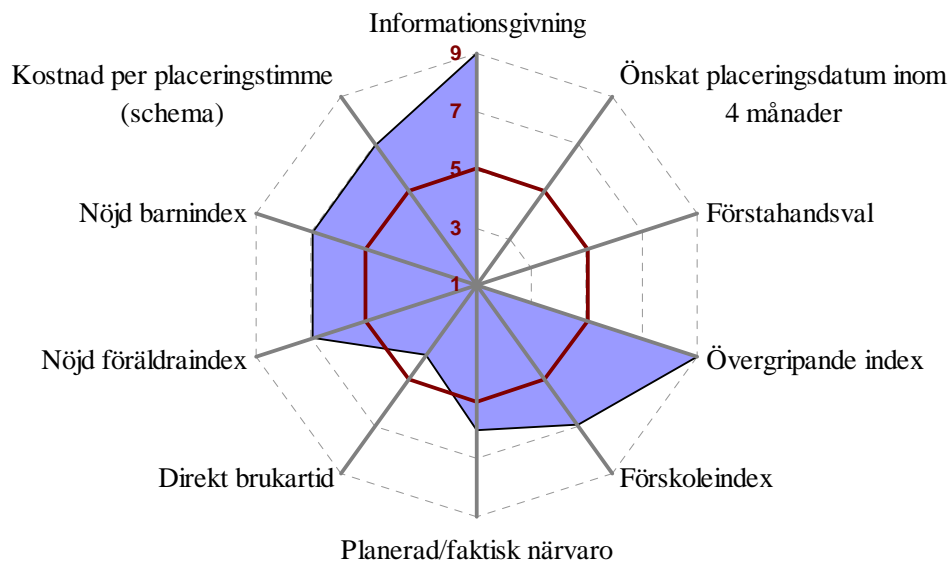
Lysekil

Munkedal

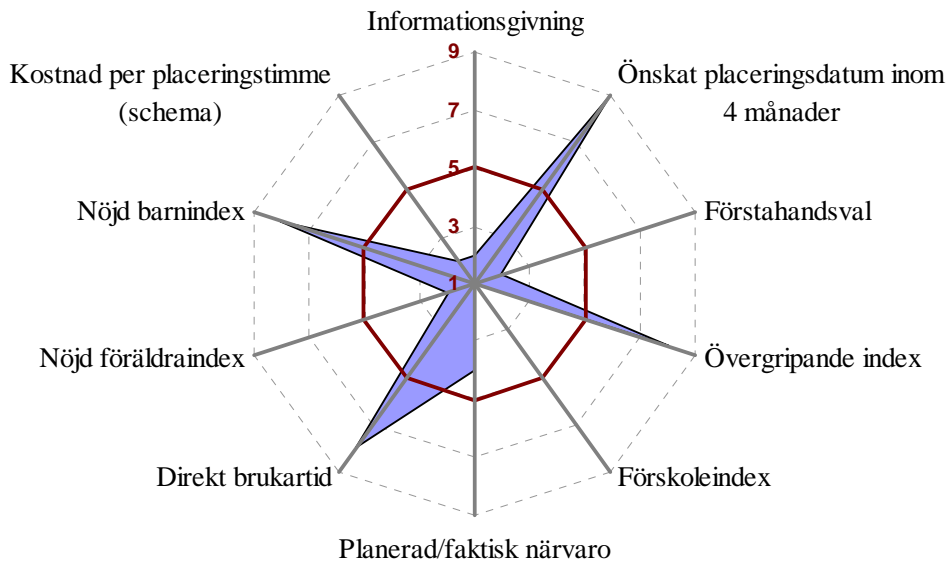

Orust

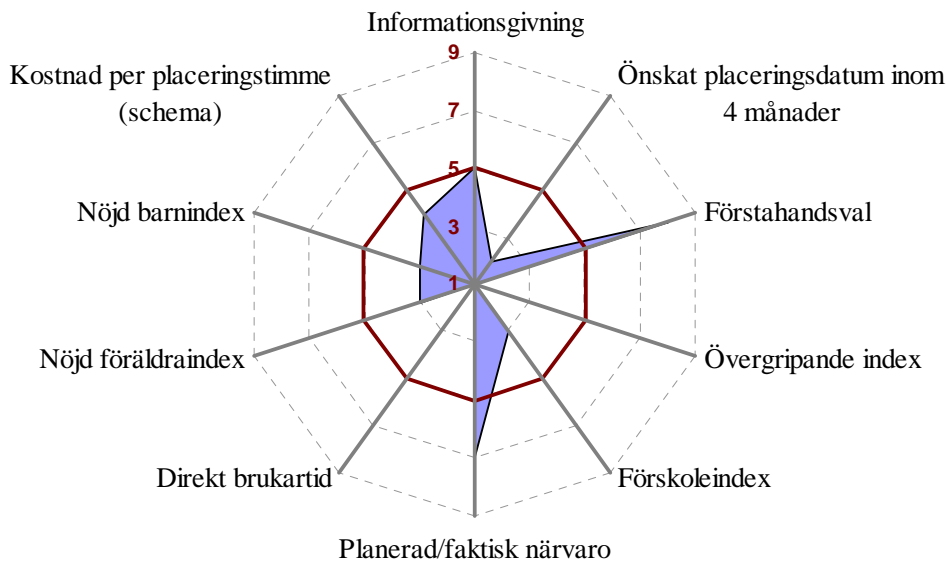

Orust har inte haft möjligheten att ta fram värden för "Önskat placeringsdatum inom 4 månader" samt "förstahandsval". Nyckeltalen markeras med värdet 1 i diagrammet ovan

Sotenäs

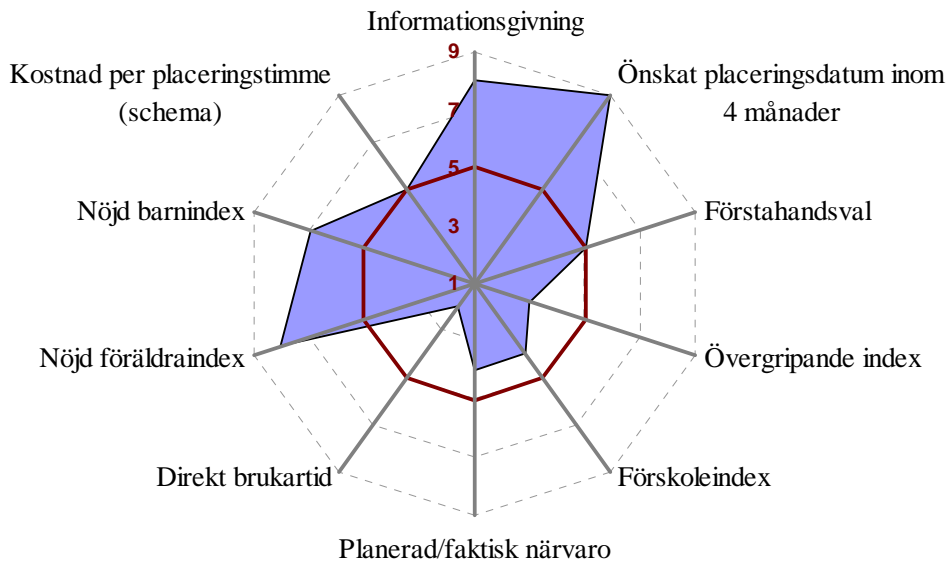

Strömstad

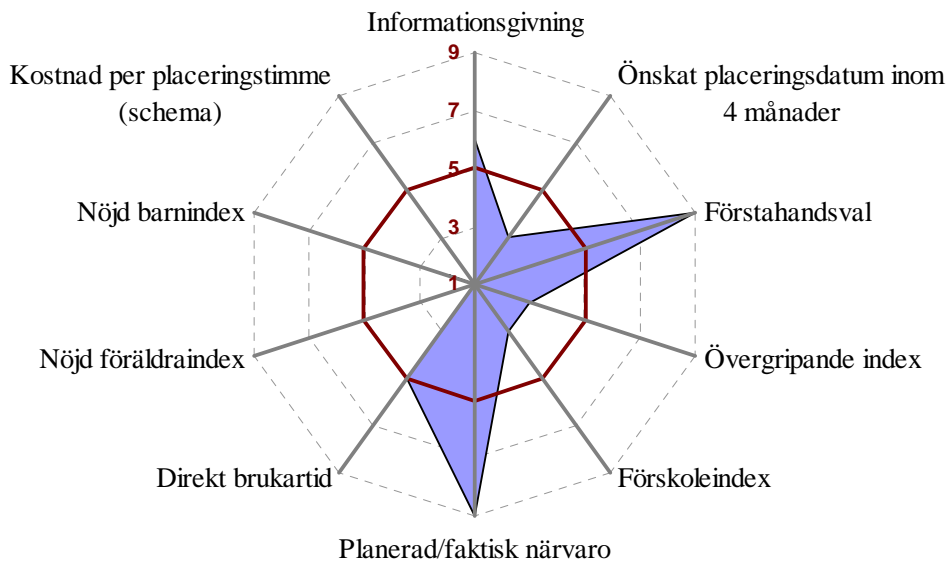

Strömstad har inte medverkat i undersökningen av "Direkt brukartid". Nyckeltalet markeras med värdet 1 i diagrammet ovan.

Tanum

Tjörn

Projektledare för kommunerna i nätverket Bohuslän – V8

Karin Strutz	Dals-Ed
Harriet Carlsson	Färgelanda
Ingela B Martinsson	Lysekil
Rose-Marie K Johannisson	Munkedal
Anita T Dahlberg	Orust
Susanne Grundhall	Sotenäs
Erland Lundqvist	Strömstad
Lennart Christensson	Tanum
Öyvind Höiberg	Tanum
Inger Fält	Tjörn
Torkel Wadman	Sveriges Kommuner och Landsting